

ОПШТИНА ПЛУЖИНЕ				
ПЛУЖИНЕ				
Примљено:	Орг. јединица	Клас. знак	Редни број	Прилога
27.11.2020	03		177	
				Вриједност

INFORMACIJA O ZDRAVSTVENOM STANJU STOČNOG FONDA NA TERITORIJI OPŠTINE PLUŽINE ZA 2020 GODINU

Na teritoriji Opštine Plužine u 2020 godini rad na Programu obaveznih mjera zdravstvene zaštite i identifikacije i registracije životinja radila je VA " BOGDAN " iz Plužina po ugovoru koji je sklopila sa Upravom za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove Crne Gore.

Programom obaveznih mjera zdravstvene zaštite u 2020 godini je predviđeno ispitivanje životinja na sledeće bolesti:

1. Praćenje epizootiološke situacije i dijagnostika zaraznih i parazitskih bolesti
2. Tuberkuloza goveda
3. Enzootska leukoza goveda
4. Bruceloza goveda, ovaca i koza
5. Monitoring na gazdinstvima koja drže svinje
6. California mastitis test (ispitivanje mlijeka kod krava)
7. Aktivni monitoring BKK(Bolest Kvirgave Kože) i BPJ (Bolest Plavog Jezika)
8. Praćenje rezultata oralne vakcinacije lisica

Ovim programom na teritoriji Opštine Plužine u 2020 godini odrađeno je:

1. Uzorkovanje krvi kod ovaca na 8102 životinje na 142 gazdinstva koja posjeduju ovce.
2. 2018 doza krvi kod goveda na 358 gazdinstava
3. 2396 testova na TBC na 358 gazdinstava
4. Monitoring na gazdinstvima koja posjeduju svinje 399 gazdinstva sa 498 svinja

- 5. California mastitis test kod 1436 životinja**
- 6. Uzorkovanje mlijeka pozitivnog na CMT 361 uzorak**
- 7. Uzorkovanje krvi kod 6 krava na BKK i 4 krave na BPJ na deset gazdinstava**
- 8. Lovište Plužine 7 uzoraka, Posebno lovište 2 uzoraka (u toku uzorkovanje do kraja lovne sezone)**

Iz gore navedenog se da zaključiti da je rad na Programu obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja ispunjen u potpunosti. Saradnja sa vlasnicima životinja bila je kao i svih ovih godina jako kvalitetna iako se nalazimo u stalnom riziku od pandemije koja je potresla svijet. Razumjevanje vlasnika da je spovođenje operativnog programa zdravstvene zaštite jako bitno zbog ukupnog zdravlja kako životinja tako i ljudi je bilo i ove godine na visokom nivou na naše veliko zadovoljstvo.

Životinje na gazdinstvima su imala uredne nalaze na ispitivane bolesti. Dok nalazi mlijeka nijesu zadovoljili i tu imamo veliki niz problema posebno zbog velikog nivoa bakterije (Staphylococcus a., Streptococcus spp. i idt) koje su kolege iz SVL – Podgorica pronalazili na poslatim uzorcima.

Na programu identifikacije izvršili smo obilježavanje 4500 jagnjadi (samo jagnjad namjenjena tržištu), 450 teladi i 410 svinja.

U potpunosti smo ispratili potrebe poljoprivrednih proizvođača kada je u pitanju prodaja životinja i neophodna dokumentacija koja mora da prati životinje blagovremeno je bila izdavana. Iako smo se nalazili u jako teskoj godini poljoprivredni proizvođači su svoje viškove u velikoj većini uspjeli prodati.

Obaveze koje smo preuzeli ugovorom podrazumjevale su i praćenje epizootiološke situacije i dijagnostiku zaraznih bolesti. Uzorkovanje i blagovremeno otkrivanje bolesti je od velikog značaja za borbu sa bolestima, posebno znajući da Republika Srbija, BiH, Sjeverna Makedonija, Albanija, prijavljuju bolest plavog jezika na životinjama koje nijesu vakcinisane. Pojava bolesti u ovim zemljama je poziv da svojim zalaganjem blagovremeno otkrijemo bolest i pokušamo da spriječimo njeno širenje

Kod ovaca na većem broju gazdinstava smo dijagnostikovali Enterotoksemiju (Klostridijski enteritisi ovaca i koza), kao veliki problem u ovčarskoj proizvodnji jer bolest je izazivala ogromne gubitke u jagnjadima. Ali ovo je bolest za koju posjedujemo vakcinu i na vlasnicima je da li će istu upotrebiti na svojim stadima.

Goveda na teritoriji Opštine Plužine pored redovnih t.j. bolesti koje se smatraju uobičajnim u govedarstvu (Mastitisi, Retentio saecundinam - zaostala posteljica , upale pluća, Acidosis ingestorum ruminis – kisele indigestije itd) nijesu imala nekih većih problema.

Zbog pojave afričke kuge svinja na većem dijelu Evropskog kontinenta a posebno procjena EFSA da smo jako blizu pojave ove bolesti, preduzeli smo neophodne mjere koje su preporučene od strane EFSA.

Afrička kuga svinja je virusna zarazna bolest svinja (domaćih i divljih) koja kod ovih životinja ima za posljedicu mortalitet i do 100%, te može izazvati ozbiljne ekonomske posljedice po farmere i sektor svinjarstva. Afrička kuga svinja nije opasna za ljude i druge životinje. Bolest se kod svinja ne liječi niti postoji vakcina protiv ove bolesti

Bolest se širi: kontaktom zaraženih sa zdravim svinjama, ishranom svinja pomijama u kojima ima kontaminiranih ostataka hrane, kontaminiranom hranom, vodom, inficiranim krpeljima, odećom i obućom, kontaminiranim predmetima i opremom, prevoznim sredstvima, stajnjakom, leševima uginulih i zaklanih životinja, glodarima i insektima.

Kako prepoznati afričku kugu svinja: iznenadno uginuće jedne i više svinja, gubitak apetita, potištenost, povišena tjelesna temperatura do 42 °C, krvarenja po koži (najčešće po ušima, njušci, repu, nogama, stomaku i bočnim stranama trupa), krvav proliv, pobačaji, nesigurnost u hod, otežano disanje i kašljanje, povraćanje.

Preventivne mjere: ne hraniti svinje pomijama, izbegavati pašno držanje svinja, sprečiti direktan kontakt sa divljim svinjama, osobe koje su bile u kontaktu sa divljim svinjama moraju dobro oprati i dezinfikovati odeću i obuću, obavezna prijava svake bolesne ili uginule domaće ili divlje svinje nadležnom veterinaru, postaviti dezbarijere na ulazu i izlazu u objekat gde se drže svinje.

Unaprijeđen nadzor, komunikacija i saradnja su ključni faktori za kontrolu širenja afričke kuge svinja u Evropi, prema novoj procjeni rizika koju je izvršila EFSA.

U skladu sa zahtjevima Evropske Komisije, EFSA je izvršila procjenu potencijala širenja bolesti u jugoistočnoj Evropi. Prema ovoj procjeni moguće je širenje bolesti među devet zemalja u kojima bolest trenutno nije identifikovana - Albanije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Grčke, Kosova, Crne Gore, Sjeverne Makedonije i Slovenije.

EFSA zaključuje da su šanse za širenje bolesti među tim zemljama u toku prve godine od unošenja vrlo velike i kreću se od 66 do 100%. Međutim, šanse da se bolest širi na zapad u druge države članice EU u istom vremenskom periodu, ocijenjene su kao vrlo niske (0-15%).

Monitoring na gazdinstvima koja drže svinje je pokazao srednji nivo higijene, ne postojanje dezbarijera, vrlo često zajedničko držanje svinja sa drugim domaćim životinjama, ne obavještenost stočara o bolesti koja je realna prijetnja po ionako slabo razvijeno svinjarstvo. Svinje na našim gazdinstvima su uglavnom životinje sezonskog držanja – sopstvene potrebe izuzev jednog gazdinstva koje se bavi držanjem i prasenjem svinja. U toku monitoringa smo informisali stočare o prijetnji koja nam prijete i nadamo se da smo dopri do njih.

Izvođeci mjeru kontrole zdravlja vimena smo dosli do zaključka da se ne posvećuje dovoljna pažnja higijeni vimena, ranom otkrivanju bolesti istog. California mastitis test je izvođen kod svih muznih grla, kod 251 životinje bio je pozitivan, t.j rano otkriven subklinički mastitis, 361 uzorak poslat referentnoj specijalističkoj laboratoriji koja nam je otkrila bakterije koje su izazivale reakciju na CMT.

Nalaz iz SVL koji pored otkrivene bakterije u vimenu daje i preporuku liječenja t.j. antibiogram. Ono što mora da nas zabrine je velika rezistencija na penicilin kao antibiotik, jer po nalazima SVL skoro 70 % životinja senzitivno je na antibiotike četvrte generacije, to nam govori da je jako velika i nekontrolisana upotreba antibiotika kod životinja.

Predlog mjera i unapređenja stočarske proizvodnje

Organska poljoprivreda podrazumjeva proces održivog razvoja ruralne sredine u skladu sa raspoloživim resursima, tradicijom, biodegradabilnim potencijalom staništa i predstavlja zaokruženu i cijelovitu farmsku, ratarsku i stočarsku proizvodnju, čime je obuhvaćeno i očuvanje i obnova prirodnih resursa, kao i povratak tradicionalnim vrijednostima i znanjima.

U poređenju sa konvencionalnom proizvodnjom u stočarstvu, poštovanje standarda i zakonske regulative pri kontroli svake faze proizvodnog ciklusa, koji su definisani u organskom stočarstvu, u mnogome doprinosi proizvodnji zdravstveno bezbjednih proizvoda animalnog porekla, zaštiti životne sredine i razvoju socio-ekonomskih entiteta.

Poštovanje visokih standarda dobrobiti životinja ima pozitivne efekte na zdravstveni status životinja. Pozitivni efekti na zdravlje humane populacije i na stanište su dugoročni. Karakteristika organske proizvodnje je manja produktivnost u odnosu na konvencionalnu, tako da su proizvodi dobijeni u organskim sistemima za oko 30% skuplji. Dobro dizajnirani akcioni planovi i snažni podsticaj proizvođača na nacionalnom i lokalnom nivou neophodna su podrška razvoju ovog vida proizvodnje.

Osnovni problem sa kojim se suočava savremeno čovečanstvo je zagađenje biosfere koje dovodi do klimatskih promjena, povećanja kiselosti zemljišta i voda i promjene hemijskog sastava živih organizama.

Organsko stočarstvo po definiciji označava razvoj ove privredne grane bez narušavanja odnosa u prirodnim zajednicama, bez uvoza egzotičnih životinja uz ograničenu primenu proizvoda koji prate animalnu proizvodnju uključujući i terapijska sredstva.

Ovakav način proizvodnje nije po opisu ekstenzivan, nego intenzivan.

Kroz organsku proizvodnju dobijaju se visokovrijedni proizvodi koji nose oznaku organska hrana čime se povećava cijena jediničnog proizvoda, smanjuje zdravstveni rizik za konzumente i obezbeđuje se prodor na sva globalna tržišta.

Prelazak iz konvencionalne u organsku proizvodnju zahteva određeno vreme, što zavisi od vrste, kategorije i opštih uslova gajenja životinja. Ovaj proces se odnosi kako na biljnu tako i na životinjsku

proizvodnju.

Posmatrajući našu Opštinu vjerujemo da organska proizvodnja je jedna od izbora i mogućnosti i da takva proizvodnja sa tradicionalnom može dati mnogo bolje efekte u ekonomskom smislu kod poljoprivrednih proizvođača.

Pored organske proizvodnje kao mogućnosti, pristalice smo da pokušamo mladim proizvođačima ponudimo mogućnost nekih zajmova za nabavku rasnih grla koja bi sigurno donijela poboljšanje stočarske proizvodnje.

Takođe smo na terenu primjetili sve više opadajući trend tova posebno u govedarstvu. Izgradnjom štala u cijoj je izgradnji Opština Plužine u velikoj mjeri pomogla, smo stvorili uslove za intezivan tov, a te stale po šest mjeseci ne vide goveda, misljenja smo da bi te mjesece katunske ispase trebalo iskoristiti za intezivan tov.

Što se tiče liječenja životinja mi smo izašli u susret svakom pozivu individualnih poljoprivrednih proizvođača i potrudili se da svojim znanjem pomognemo da nam životinje budu što zdravije.

VA " BOGDAN " iz Plužina je posao koji joj je povjeren od strane Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove Crne Gore na teritoriji Opštine Plužine je profesionalno odradila.

Plužine 25.11.2020 godine

VA BOGDAN

Direktor Gordana Vuković